

M. Türker ACAROĞLU

Kitapseverlerle Başbaşa

“ATATÜRK ARAŞTIRMALARI”NIN KAYNAKÇA DAYANAKLARI*

“Müteferrika”nın Yazı/Güz 1997 tarihli 11-12. sayısında, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü emekli üyelerinden Prof. Dr. Özer Soysal’ın “Bibliyografik Kültürümüzden Yansımalar, Ahmet Mithat Efendi’den” başlıklı yazısının II. bölümünde, “Erdem” dergisinin 1988 tarihli IV/12. sayısında çıkan bir yazısında (M. Türker Acaroğlu) adının tam 22 kez yinelenmesi dolayısıyla, “Küçükçekmece” gazetesinde yayınlanan küçük bir yazıma, tam 7 yıl sonra verdiği 3 kat uzunlukta bir yanıt yayınlanmıştı.

Sayın Bay Soysal, o yazının işine gelen bölümlerini alıp yanıtlamış, herhalde işine gelmeyen bölümlerini atlamıştır. Müteferrika okurlarının daha doğru bir yargıya varmalarını sağlamak amacıyla, “Küçükçekmece” gazetesinin 15 Ağustos 1990 tarihli, 1134. sayısının 3. sayfasında çıkan yazımın tamamını aynen buraya aktarıyorum:

* * *

Ankara Ün. Dil ve Tarih Coğrafya Fak. Kütüphanecilik Bölümü öğretim üyelerinden sayın Prof. Dr. Özer SOYSAL’ın hazırladığı bu inceleme yazısı, Ankara’da Atatürk Kültür Merkezi’nce yayınlanan “Erdem” dergisinin Eylül 1988 tarihli IV/12. sayısında yayınlandı, ayrı bası-

* “Küçükçekmece” gazetesini, İst., 1134, 15 Ağustos 1990, s. 3.

mı da yapıldı (s. 1105-1132). Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'na bağlı merkez ve kuruluşların bütün süreli yayınları gibi, bu da bir-birbuçuk yıl geç çıkmıştır!

Yazı başlığında Türkçe kaynakça yerine, Fransızca bibliyografik sözcüğü kullanılmıştır. Bizim gibi, eski Türk Dil Kurumu üyelerinden biri olan yazar, her nedense, bu kurumun daha 1972'de saptayıp kendi yayınlarından olan rahmetli Fıtrat Ozan'la birlikte hazırladığımız "Türk Halkbilgisi ve Halk Edebiyatı Üzerine Seçme Yayınlar Kaynakçası" adlı kitabımızın başlığında ilkin kullandığı, bibliyografya karşılığı kaynakça terimini kullanmamakta ısrarlıdır! Bu dersin hocalığını yaptığı halde, yabancı terimi yeğlemektedir. Bunu anlamak gerçekten zor! İlk altı sayfada amacı ve görüşlerini açıkladıktan sonra, Prof. Soysal, kaynakça konusu olarak Atatürk'e bir göz atıyor. Bunun için yayın tarihine göre, seçme bir liste oluşturmaya çalışıyor, yani atatürk kaynakçalarının kaynakçasını vermeye hazırlanıyor. Bizde ve dışarıda, Atatürk kaynakçaları, kitaplık katalogları, toplu kataloglar, bir sergi kataloğu, bir süreli yayın, bir de yazar kimliğiyle Atatürk üzerinde duruluyor.

Bu küçük inceleme yazasında adımız (Acaroğlu olarak) tam 22 kez geçiyor! Birinde deniliyor ki: "Türker Acaroğlu'nun 1981'de yayınlanan "Açıklamalı Atatürk Kaynakçası", bu çizgide bir deneme niteliği taşır. Atatürk, Kurtuluş Savaşı, Devrimler ve Türk Cumhuriyeti üzerine Türkçe ve yabancı dillerde üretilmiş beşyüz seçme kitap üzerinde duran Kaynakça, yaptığı açıklama ve alıntılarla "yayın"ın özellikleri bakımından tanınmasında Bibliyografya'nın sağlayacağı olanaklardan birini sergilemiş bulunuyor."

Siz, bundan birşey anladınız mı? İlgili ben olduğum halde, bir anlam çıkarabilmiş değilim. Ama, yazar, daha fazla dayanamadan, ne demek istediğini en sonunda açıkça söylemektedir: "Şükranla anılacak çabalara karşın, O'nun kişiliğine yaraşır bir Bibliyografya'dan bugün de yoksun oluşumuz bunun en inandırıcı kanıtı değil mi?"

Bu kısa inceleme yazısının birçok eksiği, yetersiz ve derinleştirilmesi gereken noktaları var. Bir-ikisi şunlar: 1971'de 10 Kasım'dan 15 Aralık'a kadar "tefrika" edilen "Atatürk'ü Anlatan 100 Seçme Eser" başlıklı araştırmamı görmemiş (Akşam gazetesi), "Bulgaristan'da Atatürk Üzerine Araştırmalar" konulu kaynakçasal çalışmanın, "Türk Dili" dergisinde yayınlanmasından (1979) iki yıl sonra, Kenan Akçay'ın "Kemalizm Üzerine" adlı kitabına da aktarıldığını gözden kaçırmış (Mayıs 1981, s. 290-296).

Muzaffer Gökman, Sami N. Özerdim, M. D. Mercanlıgil, Leman Şenalp, M. O. Durusoy, F.R. Tuncor vb. gibi meslektaşların en büyük özelliği -hele Atatürk konusunda- öncü birer kaynakçacı oluşudur. Bunların kişisel çalışmalarını yayımlatabilmek üzere gösterdikleri büyük çabalar alkışlanacak yerde, acaba neden, şunun-bunun telkiniyle kınanıyor? Çok hazin.

Meslektaşlar, birbirlerini desteklemeyi başlıca bir görev bilecekleri yerde, eski deyimle "ta-yip, muahaze ve takbih" ediyorlar! Neden, kimse kimseyi, yeni bir yapıt için özendirmiyor, isteklendiriyor? Neden, binbir zorlukla ortaya çıkabilmiş olan yapıtlar bile, hep küçümsenerek, horlanarak anımsatılıyor? Neden, büyük bir başarı, bir başarısızlık konusu imiş gibi gösteriliveriyor? Neden bizdeki çekişmeler ve kıskançlık, çoğu kez özlü yapıtların bile gözden ırak tutulmasını kolayca sağlayabiliyor?

Bir de ne yazık ki, birbirimize hasletle köstek olmamız gerçeği var! Bir Türk başka bir Türk'ün başarısını çekemez, yabancıya gösterdiği iyi niyeti kendi soydaşından esirger. Yabancı başarılı olursa "aferin"! deriz, ama Türk'ün başarısına türlü kulplar takarız! Örnek: İşte profesörlüğü kendinden "menkul" Herbert Menzing'in ilk (sel) kitabı (1941, 145 s.), işte "Açıklamalı Atatürk Kaynakçası" (1981, 2 cilt. 1192 s.)

Evet, bu kısa bir inceleme yazası, ama özel bir anlam taşıyor! İncelemenin yönleri derinlemesine inilerek, bilimsel yönde yeterince araştırılmamıştır.

Sonuç olarak, biz sayın hocamızdan, Atatürk'ün büyük kişiliğine yaraşır bir Bibliyografya hazırlayıp bu yazasını yayınlayan Atatürk Kültür Merkezince hemen yayımlatmasını ummak isteriz, bekleyeceğiz!